

Geachte aanwezigen in al uw titels en hoedanigheden,
Hooggeachte en geachte confraters,
Dames en heren,

Op 25 november 2022, zowat een jaar geleden, nam ik het woord op de vorige plechtige openingszitting van het Vlaams Pleitgenootschap. Ik kon u dan een tussenkomst aankondigen van de voorzitter en de ondervoorzitter van de Ukrainian National Bar Association. Tijdens die tussenkomst, die iets langer duurde dan afgesproken, gaven zij verslag van de toestand in Oekraïne, van de werkomstandigheden waarin advocaten er min of meer nog hun werk deden, van de tekortkomingen in de rechtspraak, van de materiële en immateriële behoeften. Die toespraak was indrukwekkend.

Bij het aanhoren van uw rede moet ik natuurlijk aan die toespraak denken, geachte openingsredenaar. Ik schreef het u reeds: uw openingsrede vond ik fascinerend en boeiend. Ik feliciteer er u zeer hartelijk voor.

Tegelijkertijd moet ik me bij u verontschuldigen. Ik was meer dan 40 jaar geleden één of bijna van uw eerste studenten van het vak dat u doceerde, het internationaal recht. En toch wist ik niet meer wat het internationaal recht in dergelijke oorlogssituaties allemaal kan betekenen, en hoe het de positie van partijen kan bepalen. Dat is zo belangrijk en ik wist het niet meer! Ik wil me daarvoor bij u verontschuldigen want, we kennen elkaar inmiddels al beter, u bent voor mij altijd een eminente professor gebleven die daarnaast meer dan schitterend juridisch werk leverde op het internationale vlak, de voorzitter sprak er reeds van. Ik aarzel niet om daarbij ook uw echtgenote te huldigen die eveneens een mooie zij het wat andere carrière maakte, o.m. ook aan onze balie.

Vanwaar mijn gebrek aan kennis, hoe komt dat? Was het thema zoveel jaar geleden dan niet zo actueel of fascinerend als vandaag? Komt het omdat we in de jaren zeventig in Europa niet zo'n oorlog dichtbij kenden als vandaag in Oekraïne? Kiev ligt 2164 km van hier, enkele uren vliegen, een dag en half rijden met de auto. Een stuk verder ligt Vietnam, Iran, Irak, Afghanistan, ...

Misschien is de vraag stellen, ze ook beantwoorden. Ik zal uw rede nooit meer vergeten. Hartelijk dank voor uw bijdrage aan deze openingszitting.

Wat een goed idee, geachte voorzitter, Mr. Hamels, om Prof. Van Houtte dit jaar als openingsredenaar te verwelkomen. Advocaten gaan naast hun vele objectieve vaststellingen en rationele redeneringen zich soms, ik leg er de nadruk op, soms wel eens te buiten aan meer subjectieve benaderingen van onderwerpen. In dat kader hoort men wel eens de overweging waarom het Vlaams Pleitgenootschap de openingsrede niet laat houden door een advocaat ingeschreven bij Balie Brussel.

Deze kritiek kan vooreerst aanzien worden als een belediging voor de kwaliteit van de boeiende uiteenzetting van de openingsredenaar, zelf jarenlang advocaat; men kan daar onmogelijk niet tevreden over zijn. En deze kritiek werd natuurlijk geuit vooraleer men de openingsrede aanhoorde. Nu zouden de kritieken vanzelf verstommen; Prof. Van Houtte heeft hen de mond gesnoerd.

Bovendien, deze kritieken drijven op los zand omdat zij de geschiedenis van het Vlaams Pleitgenootschap niet kennen. Het volstaat het boeiende boek van wijlen Stanny Mattheussen erop na te slaan over de geschiedenis van het Vlaams Pleitgenootschap. Jazeker, de meeste openingsredenaars waren inderdaad advocaten, maar bij hun lezingen en openingszittingen kozen zij,

naast juridische onderwerpen, ook voor onderwerpen die alsmear breder werden. Zo gingen sommige openingsredes over Vlaamse dichters, over oude Nederlandse volksliederen, over Amerika, en IJsland. Men besprak vanzelfsprekend ook de politiek en nam daarover standpunten in.

Ik citeer ook het onderwerp van een lezing van Julius Mac Leod in 1900: *De Menselijke Maatschappijen als Levende Wezens beschouwd*. In een bespreking naderhand in de Journal des Tribunaux lees ik daarover met enige verbazing, we spreken begin 1900, meer dan 120 jaar geleden: het Nederlands is *'une langue scientifique parfaite'*.

In 1905 en 1906 werd de openingsrede uitgesproken door een lid van het parket te Bergen en een raadsheer bij het Hof van Cassatie, dus niet advocaten. Zij waren beide Franstalig maar spraken hun rede volledig uit in het Nederlands. Dat feit, dat een Franstalige tot een lange Nederlandse rede in staat was, betekende veel volgens commentatoren. Ik citeer wat men toen daarover schreef: *'De Walen kunnen, als zij willen, onze taal aanleren'*.

Ik kan de geschiedenis nog verder uitdiepen, waarde voorzitter, Mr. Hamels, maar dat is niet nodig. In andere balies spreekt men al enige tijd geregeld niet-advocaten aan voor de openingsrede; het kan, het mag, het is niet contrair, uw keuze was perfect.

Ik feliciteer het Vlaams Pleitgenootschap. De opleidingen die zij verzorgen, de wijze waarop zij jongere en ook minder jonge advocaten samenbrengen, is voorbeeldig. Ik getuig van onze goede communicatie en verstandhouding. Het Vlaams Pleitgenootschap gaat mee met zijn tijd en bevestigt dat Balie Brussel eigentijds, proactief en betrokken wil zijn, en samenwerking en verbinding nastreeft. Bravo en dankuwel.

Geachte Confraters,

Ius vigilantibus. Of ook vigilantibus ius scriptum est. Dat is een Latijnse rechtspreuk. Het recht er is voor zij die wakker zijn, die niet slapen of onachtzaam zijn. Men moet zelf instaan voor het instellen van zijn vorderingen en het opeisen van zijn rechten.

Ik maak me zorgen over het komende jaar. Ik vraag me zorgen welke invulling we mogen verwachten van onze rechtsstaat.

We hebben geen arrest van het Europees hof voor de rechten van de mens nodig om ons zorgen te maken over het hof van beroep te Brussel, en ik bedoel daarmee de zetel. We weten dat er aan het hof hard wordt gewerkt – we loochenen dat niet -. Maar die gerechtelijke achterstand is er na dertig jaar nog altijd en ze is onaanvaardbaar. Het probleem is zeker gecompliceerd en moeilijk. Maar de oplossingen die naar voren worden geschoven, slabakken in onderzoek en een tekort aan betrouwbare data. Wat we tien jaar geleden zagen, zien we voor het grootste deel nu nog altijd.

Meer geld en meer personeel in de kamers en de griffie maakt deel uit van een oplossing, maar men mag zich daar niet blind op staren. Zijn raadsheren goede beheerders? Is er crisismanagement nodig? Moet men niet andere of bijkomende moderne technieken hanteren zonder dat dat een revolutie ontketent? Ik zou niet willen dat over, laten we zeggen, vijf jaar de stafhouder dan u moet toespreken met klachten dat er zo weinig is veranderd. Mijn bekommernis naar de onmiddellijke toekomst is: zal men in het komende jaar in het hof van beroep de moeilijkheden HERnieuwen, of zal men het hof van beroep VERnieuwen?

Het antwoord ligt niet in onze handen. Die ligt bij de minister van Justitie. Ik hoop dat taalgevoeligheden onze voelhorens niet zullen aanscherpen, maar ben heel tevreden met de rol die het Vlaams Pleitgenootschap zich dienaangaand heeft opgelegd in artikel 6 van haar statuten.

De gerechtelijke achterstand is slechts een deel van mijn bezorgdheid. De overheid stelt onvoldoende budgetten ter beschikking, laat het aan de communautaire Ordes over om projecten uit te werken die zij eigenlijk zelf zou moeten realiseren. De overheid verwaarloost het Bureau voor juridische bijstand omdat het dit alleen of voornamelijk bekijkt vanuit de budgettaire last. U kent deze klaagzang.

Kunnen wij de toename aan BJB-dossiers nog wel aan, nu de inkomensgrenzen substantieel zijn verhoogd. Kunnen wij binnenkort nog vluchtelingen helpen die op straat slapen? Hoe wil de overheid dat de Balie investeert als we de budgetten van Justitie niet over een periode langer dan een tiental maanden begrijpen of kennen?

Men kondigt ons aan dat we over anderhalf jaar ten laatste de lokalen van het BJB in de Regentschapsstraat moeten verlaten, maar misschien ook niet. Men weet het niet, en ik denk eigenlijk: *on s'en fout*. Ik begrijp dat de overheid met de belastinggelden, de overheidsfinanciën en de overheidsgebouwen oordeelkundig moet omspringen maar er is een gebrek aan visie, al is het maar op halflange termijn.

En dat is bedroevend. Voor de burger in de eerste plaats en voor de advocatuur. Dit is niet alleen spijtig maar ook contraproductief.

Het wetsontwerp over de modernisering van het beroep is door de ministerraad goedgekeurd. Een vorige minister van justitie vertelde ons dat daarover nooit een wetsontwerp zou worden goedgekeurd dat in zou gaan tegen de mening van de advocatuur. Dat is verleden tijd. Als de beide stafhouders van Brussel al een jaar om een onderhoud vragen met de minister, laat men die vraag eerst liggen en, na rappel, stelt men die afspraak daarna pas twee maanden later vast. Een eeuwigheid in de politiek. Misschien moeten Emmanuel Plasschaert en ik samen eens luchtgitaar spelen, vanzelfsprekend met televisiecamera's daarbij.

Ik had op deze plaats ook een passage willen inlassen met mijn huiver voor wat enkele zogenaamde top- of televisieadvocaten allemaal mogen verkondigen, en die geen deugd doen aan het image van ons beroep.

Maar ik zal het eerder hebben over één van mijn grootste zorgen. Wat gaat er gebeuren na de verkiezingen in juni 2024. Ik heb het over de plannen voor de zogenaamde defederalisering van justitie. Ik hoor heel veel slogantaal maar verder weinig concreets.

Het is duidelijk: aan de ene zijde van de taalgrens bereidt men dat debat niet voor, aan de andere kant spreken er de slogantaal, maar ik heb de indruk: men weet het nog niet. Ik weet niet wat politici eigenlijk verlangen; regionaliseren of communautariseren, is men zich bewust wat de defederalisering betekent voor Brussel en Halle-Vilvoorde, wat het betekent voor de balie?

En het belangrijkste: hebt u al gehoord dat door de defederalisering de burger er beter van zal worden, dat de dienstverlening zal versnellen, dat de rechtsbescherming groter wordt, dat de fundamenten van de rechtsstaat daarmee worden verstevigd? Ik heb dat nog niet gehoord. De politici, ministers van Justitie kennen daarin niet de balie, de Ordes, de advocaten die de voornaamste gebruikers van Justitie zijn.

En dat bezorgt me: men spreekt over onze hoofden. De voorzitter van de OVB gaf over de defederalisering een prachtige uiteenzetting in een commissie van het Vlaams parlement. Er was geen grote belangstelling. Er is wel een volledig verslag dat u terugvindt op de website van het Vlaams parlement.

De communautaire Ordes hebben getracht het wetsontwerp over de modernisering van het beroep van advocaat in een goede plooi te laten vallen. Hoe moeilijk was dat? Hoe slecht luisterde men?

Ius vigilantibus. Wij moeten wakker en relevant blijven.

Ik maak me zorgen over politici die het werkveld niet of onvoldoende kennen, maar het wel willen regelen zonder te luisteren naar het werkveld. Wij moeten meer of nog meer syndicatair zijn, vakbonden worden van de advocatuur op het lokale vlak en het ressort van het hof van beroep, op federaal vlak en in de deelstaten.

Dat is niet alleen een rol voor de communautaire ordes. Dat betekent ook een grotere rol voor de stafhouders op hun niveau. Dat staat voor een verdere professionalisering van de balies, voor fusies van balies, en een stafhouder die meer tijd in zijn batonnaat moet steken met de hulp van, niet alleen een eigen secretariaat, maar zeker ook van een eigen kabinet.

Ik roep niet op tot een betoging, in toga of niet, dat is verleden tijd. We mogen wel wat minder braaf en stouter zijn, op onze strepen staan, maar wel nog steeds waardig, rechtschapen en kies. Waakzaamheid en actie. Justitie zal opstaan of vergaan met de advocatuur.

Geachte toehoorders,

Ik begon op 1 september met het tweede jaar van mijn batonnaat. Ik bevestig u graag dat dit de mooiste functie is die ik mocht uitoefenen, boeiend en aangenaam. Al is het hard en veel werk, ik kijk met veel voldoening terug op het afgelopen jaar.

Komend jaar wil Balie Brussel meerdere projecten realiseren. We konden nog niet zoals Balie Limburg een nieuwe website aanbieden, maar die komt eraan voor Kerstmis; u kent al ons nieuw logo en binnenkort hanteren we een nieuwe huisstijl.

Ons project DIApositief kent succes; wij zijn zeer verheugd dat mevrouw Kherbache de leiding van ons fonds bij de Koning Boudewijnstichting wilde opnemen. Voor het einde van het jaar brengen we alle reglementaire teksten samen in de nieuwe Codex Balie Brussel. We zullen zorgen voor een ondersteuning van stagemeeesters. Ik kan nog veel van onze projecten opsommen, maar ik kan het wel zo samenvatten: onze balie moet duurzaam, inclusief, open, modern en kritisch zijn.

Ik wil zeker de nadruk leggen op de internationale taak van onze Orde: soms doen we dat alleen, veelal met de Franse Orde en de OVB. Ik denk onder meer aan onze procedure inzake het achtste Europese sanctiepakket tegen Rusland, en aan de oplossingen die we zullen blijven bieden voor de problemen die rezen door de Brexit. Het is alleen door onze openheid dat we kunnen groeien en evolueren. Wij moeten onze markt niet willen afschermen maar intenser omgaan met onze confraters, met andere juridische beroepen en cijferberoepen in binnen- en buitenland.

Ik wil daarbij de vicestafhouder, de leden van het bureau en de raad van de Orde zeer hartelijk danken voor hun werk en toewijding aan Balie Brussel. Wij hebben geregeld goede discussies met soms zeer uiteenlopende standpunten, maar hoe verheugend is het niet elkaar op die wijze te verrijken, en de kunst van onze bedenksels ten dienste van de balie te stellen.

Mag ik u daarbij meegeven: de raad van de Orde heeft drie dagen gewerkt aan een hervorming van de reglementaire teksten van onze Orde. Ze werden tien dagen geleden bekendgemaakt bij onze advocaten met verzoek daarop opmerkingen te formuleren. Wij kregen na tien dagen geen enkele opmerking. Betekent dat niet dat we een evenwichtig, overdacht en proportioneel werkstuk hebben afgeleverd?

Ik wil ook het personeel van mijn Team zeer hartelijk danken, mijn secretaris-generaal Krista Esselens en mijn kabinetchef Luc Vanheeswijck. Zij werken regelmatig onder moeilijke omstandigheden en ik kan hun inzet alleen maar ten zeerste loven. Zonder hen heeft de stafhouder geen armen en was hij zielloos en machteloos.

En een stafhouder is nog minder waard als hij niet wordt bijgestaan, gesteund en omarmd door zijn lieve echtgenote. Dank, mijn engeltje, voor het vele geduldige wachten, voor jouw steun en je eerste kritieken, dank voor de liefde waarmee je mij omringt.

In dat kader wil ik ook mijn collega's stafhouders danken. Wij hebben goed samengewerkt, we kennen elkaar en toonden veel verbinding, in en naast de OVB. Dit is zo belangrijk om de toekomst te waarborgen. De balies zijn zeker geen baronieën die naast elkaar bestaan, wij moeten ons niet beperken elkaar alleen maar te verdragen. Neen, door onze verbinding en overleg doen we meer dan elkaar alleen maar te verdragen. Door zo samen te werken kunnen we elkaar juist VER-dragen. Want we moeten VER gaan, want als we dat niet doen zullen we vergaan.

Ik dank de OVB en zijn huidige en oude bestuurders, in het bijzonder voorzitter Peter Callens, Kathleen Vercraeye en Eric Valgaeren. De discussies binnen de OVB en de AV lijken soms eindeloos maar ik ben tevreden met het rechtstreeks contact van het bestuur met de stafhouders en met de vertegenwoordigers van de algemene vergadering. Misschien wordt er te veel gepraat, sommige debatten zijn natuurlijk nutteloos: maar ik neem aan dat we vanaf de volgende algemene vergadering van volgende week samen zullen pogen te groeien, elkaar ver te dragen.

Ik dank de voorzitter en de bestuurders in het bijzonder voor de verdediging hogerhand van de belangen en waarden van ons beroep en van de balie; dat is niet altijd eenvoudig en dankbaar.

Dit najaar creëren wij het Baliebos in Beersel. Met onze advocaten zullen we daar iets minder dan 1000 bomen aanplanten. Later volgen er nog meer.

Vermits Balie Brussel veel taalgemengde kantoren telt, zullen we zoals in andere projecten en dossiers, daarvoor samenwerken met de Franse Orde.

À cette occasion, je tiens à remercier le bâtonnier, le vice-bâtonnier, ainsi que le chef de cabinet et les membres du Conseil de l'Ordre pour la bonne coopération au cours de l'année écoulée et pour les résultats que nous entendons obtenir ensemble au cours de l'année à venir.

Bien sûr, cher Emmanuel et chère Marie, nous avons nos contradictions, nos différences et sensibilités culturelles et sociales. Nous ne sommes pas toujours d'accord les uns avec les autres et il nous arrive même d'être fondamentalement en désaccord. Mais oui, si nous étions toujours d'accord entre nous, il n'y avait aucune raison de ne pas fusionner à nouveau.

Non, je reste d'avis qu'il est avantageux pour le barreau de Bruxelles, les deux ordres ensemble avec près de 9000 avocats, représentant 45% de la profession d'avocat belge, et étant - en plus - les meilleurs et les plus sympathiques de la Belgique, qu'il est donc avantageux de coopérer et de collaborer.

C'est pourquoi aussi que j'espère que les projets communs de nos deux ordres communautaires aboutiront à bref délai à des accords équitables, raisonnables et satisfaisants. Nos initiatives sont importantes mais pas révolutionnaires, et si nous ne pouvons pas le faire ensemble, on les fera séparément. Mais je sais que nous partageons la vision de la collaboration et que vous faites tout pour réaliser nos ambitions communes. Nos bonnes relations me tiennent à cœur. Merci bien.

Geachte toehoorders,

Ik heb lang gesproken. Misschien dacht u soms bij het aanhoren van mijn rede dat ik een pessimist ben, een negativist, misschien zelfs een kwaadspreker. Wie mij beter kent, weet dat ik dat niet ben, dat ik steeds in ben voor een leuke conversatie, en zeker ook voor een goede grap.

Ik zou u die mop kunnen vertellen over de federale en Vlaamse ministers van Justitie die samen in een politiecombi zitten. ... Maar ik weet niet hoe die grap verder gaat, en misschien begint ze zelfs niet goed.

Geachte voorzitter, geachte openingsredenaar. Ik feliciteer u nogmaals voor deze prachtige openingszitting. U wens u veel genoegen en plezier deze avond bij het galadiner en de dansavond.

Ik dank u voor uw aandacht.

Lang leve het Vlaams Pleitgenootschap.
Lang leve Balie Brussel.